

g. g. Tengström
okt 1919

11-12

DISSERTATIO ACADEMICA
SUPER DIALOGG PLATONIS,
QUI PROTAGORAS INSCRIBITUR,

CUJUS PARTEM PRIOREM
CONS. FAC. PHILOS. IMP. ACAD. ABOËNS.

PUBLICO EXAMINI OFFERUNT

JOH. JAC. TENGSTROM,
Philos. Magister, Bibliothecarius Vicarius,

&

JOHANNES FREDRICUS TICKLÉN,
Stip. Publ. Ostrobotnienses.

In Auditorio Philos. die XII Junii MDCCCXXIV.

h. a. m. s.

ABOÆ, TYPIS FRENCKELIANIS.

Prestantissimis ingenii Platonici monumentis Dialogus, qui *Protagoras* inscribitur, merito annumeratus est, cum ob ipsarum rerum, quæ in disceptationem quæstionemque vocantur, naturam & vim, tum ob tractationis, ne adhucdum quid ultra dicamus, elegantiam, clarissimis luminibus nitentem *a*). De oratione ejus illustranda & ad criticas leges examinanda optime inprimis meritus est HEINDORFIUS, litteris acerbo fato haud ita pridem ereptus, qui eum cum *Phædone* & *Sophista* edidit Berolini a. 1810 *b*). Materiam ipsam explicuit, præter TIEDEMANNUM in

A notis-

---

a) Quanti eum veteres, inprimisque CICERO, fecerint, vel inde patet, quod hic eum ex Græco in Latinum sermonem verterit. Cf. SCHLEIERMACHERI Introductionem Operum PLATONIS, Germanice redditorum, ed. 2 (Berol. 1817) pp. 35, 230. — Sed HEINDORFIO, Viro Celeberrimo, ab hoc potissimum dialogo tironibus Platoniorum librorum lectionem incipiendam judicanti (ad. h. dial. p. 463) vix assentiri possumus. Nam paullo magis exercitatos lectores postulare videtur nobis dictio ejus, utpote, pro diversis ingenii opinionibusque disserentium, varia & multiplex;

b) Denuo, secundum Codices mss. emendatus, typis exscriptus est in Dialogorum PLATONIS a BEKKERO editorum Partis 1. Vol. 1. (Ib. 1816). Præterea novam editionem Operum PLATONIS annotationibus ornatam molitus Cel. ASTIUS in Tomo eorum primo, Lipsiæ jam 1819 excuso, ad nos vero nondum, quantum novimus, allato, hunc Dialogum novissime evulgavit.

notissimo libro de dialogorum PLATONIS argumentis, ingeniose acutissimeque SCHLEIERMACHER in Operum PLATONIS Germanice redditorum volumine primo c). Sed præterquam quod hi inter se discrepent diversasque prorsus sententias amplectantur, neutrum permiserunt scriptio- rum rationes dialogum hunc admodum impeditum, laudatum magis quam intellectum d), uberius fufusque describere vel in peculiare, quæ interpretationis luce opus habere videantur, res accuratius inquirere: quamobrem veniam nos impetraturos speramus, disertatione Academica, quam exercitationis causa edimus, locos nonnullos dialogi tractare audentes. Quo in negotio hoc tantummodo nobis fumimus, ut strictim observationes quasdam, qualescunque fuerint, exhibeamus; neutiquam vero, ut copiosorem vel perpetuam experiamur explanationem.

Quoniam vero quæstiones, quæ in hoc sermone disceptantur, cum philosophiæ præsertim moralis & primis incrementis & a PLATONE deinde acrius exploratis principiis tam arcte cohærent, ut, his neglectis, unde & quomodo illæ natæ sint, seu quorsum spectent, & quid de illis judicaverit PLATO, obscurum non possit non esse, priusquam ad ipsum dialogum accedamus, utrorumque, pro instituti præsentis ratione, disceptationem brevem præmittere lubet e).

Que-

c) ASTII libro, qui inscribitur: *Platons Leben und Schriften* (Lips. 1816), caremus.

d) Cf. SCHLEIERMACHER l. c. p. 222.

e) Doctrina morum Platonica accuratius quam antea a TENNEMANNO exposita est in operis eximii, quod inscribitur: *System der platonischen Philosophie*, volumine quarto.

Quemadmodum poësis epica in rebus externis adumbrandis enarrandisque inprimis versata est, ita etiam, dissoluta harmonia ævi Homericæ, mythorumque supellectile in duas species, historicam & physicam segregata f), qui primi harum utramque separatim exposuerunt, Logographi & Physici, Historiæ & Philosophiæ viam sternentes, illi monumenta solum temporum, hominum, locorum tradebant, hi de rerum natura proponebant decreta, quorum nullam fere reddebant rationem g). Et præterea, ut illi fere in vetustate, sic hi in rebus abditis & retrusis potissimum habitabant Poësis interim etiam ad præsentis temporis habitum, ad sensus animi cum describendis tum exprimendis progressa, lyrica & simul politica facta est h). Quæ vero poëseos faciem mutavit, rerum publicarum conversio, ejusdem etiam, ni fallimur, in formanda singendaque

A 2

(De hoc & TIEDEMANNI jam laudato opere judicium, quod etiam nos amplectimur, tulit C. F. AF WINGÅRD in *Diss. de poetica dictione Platonis*, P. 1., Upsaliæ 1804, 14 not.). Deinde principia ejus, & cum idearum doctrina nexum, breviter, sed docte, explicuit STALLBAUMIUS, in Prolegomenis, quibus PLATONIS *Philebum* Lipsiæ a. 1820 a se editum illustravit.

f) Cf. FR. SCHLEGEL *Geschichte der Poesie der Griechen und Römer* I. 1. p. 207 ss. & BIBERG *Spec. Ac. artificii Historiæ Herodoteæ ideam sistens*, Upsal. 1810, p. 2. 3.

g) Vid. CICER. de Orat. 11. 12 & Tuscul. Quæst. 1. 17; CREUZERI *Historische Kunst der Griechen*, Lips. 1803, p. 133: "So wenig die ersten Logographen die Fakten zu begründen wussten, eben so wenig motivirten die ältesten Philosophen ihre Lehrsätze.

h) Cf. FR. SCHLEGEL l. c. p. 215 ss.

daque cum historia tum philosophia magna fuit vis *l*). Etenim hanc pariter atque illam si primum poëseos antiquæ, unde egressæ sunt, similitudinem quandam gessisse & speciem, deinde vero habitum quendam suscepisse politicum, statuimus, a vero haud aberraverimus *k*). Postquam vero philosophiæ Græcorum sic mutata erat facies, originem suam e poësi ductam in fabulis sententiisque vatum disceptandis, carpendis refellendisque aut laudandis propugnandisque, adhucdum diu prodidit *l*).

PYTHAGORAS certe jam ejusque familia cum studio, quod pariter ac antiquiores philosophi in natura rerum anquirenda posuerunt, præcepta frequentiora conjunxerunt de moribus deque vitæ ratione *m*). Quo in genere etiam si quantum profecerint accuratius definire non liceat, cum, quæ litterarum monumenta consignaverint, prope omnia communi antiquissimorum librorum naufragio perierint, verisimile tamen est, illud & certa disciplinæ forma adhuc caruisse, & ex parte magna tanquam politicam sive civilem prudentiam reipublicæ domi forisque tractandæ nomine excultum fuisse *n*). Ad prudentiam civilem,

i) Cf. CREUZERI *Symbolik und Mythologie der alten Völker*, 1. §§. 60, 61, 64, seu p. 197 ss. ed. 2. Lips. & Darmst. 1819.

k) Cf. TENNEMANNI *Gesch. der Philos.* 1. p. 346 s.

l) Cf. PLATON. *Sophist.* p. 242 C, D. STEPHAN.

m) Cf. DIOGENES LAËRT. VIII. 33.

n) Cf. TENNEMANNI *Gesch. d. Philos.* 1. pp. 93 & 138 ss.; MAHNII *Diatribæ de Aristoxeno* in SCHÆFERI *Thesaurō Critico* (Lips. 1817), p. 30 ss.

lem, quæstu scilicet uberrimam, certatim deinde argutias ratiunculasque suas retulerunt Sophistæ *o*): quas perstringens SOCRATES, simulque ad vitam communem adducens philosophiam *p*), hujus emendandæ restaurandæque auctor fuit & princeps. Sed quoniam aliorum potissimum opinionibus eliciendis, & absurdis, quæ inde eruebat, confectariis coarguendis, homines ad virtutis studium amplectendum excitaverat, discipuli ejus alii alia principia morum docuerunt, quorum præterea rationes, cum a PLATONE discesceris, nemo eorum *q*) altius investigasse videtur, quam sic dicti Physici in fundamenta nexumque inquisiverant sententiarum, quas de latentibus naturæ causis protulerunt. Quo nomine doctrina morum similia quodammodo habuit initia ac naturæ indagatio, neque ante PLATONEM ea superavisse dici potest.

Hic autem, ut de animorum æternitate idem quod PYTHAGORAS *r*), ita de virtute idem quod SOCRATES non solum sensit, sed etiam rationem attulit, eoque non secundus, sed alter evasit philosophiæ moralis parens. Etenim primum morum studium accuratius definivit atque quasi sepimento aliquo vallavit diserendi ratione *s*). Vim

A 3

& sen-

o) Cf. XENOPH. *de Venatione* c. XIII, TENNEMANNUM l. c. p. 346 ss., DE GEER *Diatribæ in Politicæ Platonice principia* (Trajecti ad Rhenum 1810), p. 3 ss.

p) Ἄξι διαλέγετο σκοπῶν, τί πόλις, τί πολιτικός, --- τί ἀρχὴ ἀνθρώπων, τί ἀρχικός ἀνθρώπων. XEN. *Memor.* 1. 1. 16.

q) Pertinet hoc nominatim ad ANTISTHENEM & ARISTIPPUM, quanquam etiam horum parum nobis cognita sunt decreta.

r) CICER. *Tusc.* 1, 17.

s) Cf. DIOGENES LAËRT. III. 56, TENNEMANNI *System der platon. Philos.* 1, pp. 241, 279 ss.

& sententiam præcepti illius Delphici, a SOCRATE celebrati, se ipsum noscere iubentis *t*), ulterius exposuit, ostenditque, "qui se ipse norit, primum aliquid sentire se habere divinum ingeniumque in se suum, sicut simulacrum aliquod, dedicatum putaturum esse; tantoque munere deorum semper dignum aliquid & facturum esse & futurum: &, cum se ipse tentarit, totumque perspexerit, intellecturum esse, quemadmodum a natura subornatus in vitam venerit, quantaque instrumenta habeat ad obtinendam adipiscendamque sapientiam: quoniam principia rerum omnium, quasi adumbratas intelligentias, animo ac mente conceperit; quibus illustratus, sapientia duce, bonum virum, & ob eam ipsam causam cernat, se beatum fore" *u*)

Principia illa rerum omnium, secundum PLATONEM, sunt ideæ *x*), quarum doctrinæ enucleandæ tanquam ansam

t) De hoc præcepto, cujus, ut ait CICERO, tanta vis, tanta sententia est, ut non homini cuiquam, sed Delphico Deo tribueretur, vid. XENOPH. *Memor.* IV. 2, 24 ss., CIC, *Tusc.* 1, 22. Cf. loca ab HEINDORFIO ad PLATONIS *Protagoram* p. 584 (p. 343 B. STEPHANI) citata, *Schol. in Plat.* p. 194 RUHNK., CREUZERUM ad PROCLI in *Platonis Alcibiadem Priorem Comm.* (Francof. ad Moen. 1820) p. 5, EUND. ad OLYMPIODORUM, 1. (Ib. 1821) p. 172.

u) CICERONIS verba, *Legg.* 1, 22, exscripsimus; nam eadem & sequentia, quibus ibi graviter & vere philosophiam laudat, ad PLATONIS disciplinam inprimis spectant.

x) "Quidquid enim est, de quo ratione & via disputetur, id, secundum PLATONEM, ad ultimam sui generis formam speciemque redigendum est." CICER. *Or.* 3. Etiam si ve

sam dedit *y*) decretum HERACLITI, omnes res sensibus subjectas nasci, occidere, fluere, labi, nec diutius esse uno & eodem statu, docentis *z*). Etenim PLATO, cum pro ingenio

ro idearum doctrinam universæ philosophiæ PLATONIS fundamentum esse, dudum agnitum fuit; omnes tamen, qui de disciplina motum Platonica exposuerunt, ut jure eos arguit STALLBAUMIUS l. c. p. XVII, quomodo hæc cum illa cohæreat, explicare neglexerunt.

y) Originem hujus doctrinæ a Socratico sui ipsius cognoscendi præcepto rectissime repetere videtur nobis CICERO. Quod non impedit, quominus ad hæc principia veritatis quaerenda decreto HERACLITI excitatus fuerit PLATO, ut tradit ARISTOTELES. Vid. loca in TENNEMANNI *Syst. d. platon. Philos.* 1. p. 276 citata.

z) De philosophia HERACLITI vid. SCHLEIERMACHERUM in WOLFFII & BUTTMANNI *Museum der Alterthumswissenschaft* 1. (Berol. 1807) p. 315 ss. Summam decreti, quod per CRATYLUM (cf. TENNEMANN l. c.) ab HERACLITO suscepit PLATO, exprimit hujus *Theætt.* p. 152 D. "Ἐν μὲν αὐτὸ καὶ αὐτὸ οὐδὲν ἔστιν, οὐδ' ἂν τι προσείποις ὁρθῶς οὐδ' ὁποιοῦν τι, ἀλλ' εἰάν ὡς μέγα προσαγορεύης, καὶ μικρὸν φανείηται, καὶ εἰάν βαρὺ, κοῦφον, ζῦμπαντὰ τε οὕτως, ὡς μηδενὸς ὄντος ἑνός, μήτε τινός, μήτε ὁποιοῦν ἐκ δὲ δὴ φασὶς τε καὶ κινήσεως καὶ κινήσεως πρὸς ἀλλήλα γίγνεται πάντα, ἃ δὴ φασὶν εἶναι, οὐκ ὁρθῶς προσαγορεύοντες. ἔστι μὲν γὰρ οὐδέποτε οὐδὲν, αἰεὶ δὲ γίγνεται. Cf. PLATONIS *Cratylum* pp. 401 D, 402 A, 411 C, 440 C. Quod vero TENNEMANNUS in *Syst. d. platon. Philos.* 1. p. 140 de PLATONE, decretum HERACLITI reprehendente, ait, id ex iis, quæ ibid. p. 161 subjicit, explicandum est. Cf. eund. ibid. II. p. 275.

genio suo excelsiori absolutam quandam esse scientiam experientia superiorem animadverteret & agnosceret, animo effinxit sibi æterna quædam rerum exemplaria, omne verum, pulchrum & bonum continentia *aa*). Quæ quoniam animus in corpore inclusus agnoscere non posset, nisi, antequam in tam perturbatum domicilium immigraverit, in rerum cognitione viguisset *bb*), sequitur, nihil aliud

aa) An ideæ secundum PLATONEM sint substantiæ, disquisitum fuit. Vid. TENNEMANN, l. c. T. II. p. IX ss., pp. 297 s., 303 s., 346, T. III. pp. 4 s., 7 s., 11. Eas substantias appellari non posse, patet: neque tamen inde sequitur, eas non esse nisi mentis notiones. Præterea PLATO τὸ εἶναι αὐτὸ κατ' αὐτὸ (absolutam realitatem, quam nostri ævi philosophi vocant) bono, pulchro, cet., diserte tribuit in *Phædone* p. 100 B, in *Cratylo* p. 440 B. Cf. WYTTENBACHII Annot. in PLATONIS *Phædon.* (Lugduni Batavorum 1810) p. 270 s.

bb) Quæ apud PLATONEM de origine animarum occurrunt, aliter alii interpretati sunt. Vid. TENNEMANN l. c. T. III. p. 91 ss. Secundum *Phædrum*, quem sine dubio juvenis adhuc scripsit, anima, quia fons & principium movendi est, ex alia re nata esse non potest. In *Timæo* autem pronuntiat, animas a Deo esse creatas. Quæ harum sententiarum videtur repugnantia, eam ita tollendam esse (cum WYTTENBACHIO in Disputatione PLATONIS *Phædoni* præmissa p. XXII) judicamus, ut dicatur, Deum animas hominum non ex nihilo conformavisse, sed easdem esse partes animæ mundi, ab omni æternitate sese moventis, quas Deus inde separaverit. Harum postea nonnullæ, propter labem naturæ suæ adpersam, & a rerum divinarum contemplatione aversæ, in terram delapsæ, inque mortale corpus inclusæ sunt. Vid. PLATONIS *Phædr.* p. 248 STEPHANI (p. 255 ss. HEINDORFII).

aliud esse discere nisi colligere sese atque recreare, seu recognoscere *cc*). Scientia itaque est superioris vitæ recordatio *dd*), quæ bene interrogando *ee*) excitatur. Hac ratione etiam ideam invenimus summi boni *ff*), e pulchri-

B
chri-

cc) Etiam hujus decreti, in *Phædro* primum mythico integumento obvoluti, deinde ab auctore ipso nudati seu magis philosophice propositi, vim sententiamque expressit recentioris ætatis Plato, summus SCHELLINGIUS, originem scientiæ aliter explicari non posse docens, quam ex institutione superiori seu divina. Doctrinam eandem juveniliter delibavimus in libelli, qui *Aura* inscribitur, fasciculo secundo (Aboæ 1818) p. 94 s.

dd) Cf. CICER. *Tusc.* I. 24 &, qui ibi citatur, PLATONIS *Phædo*, inprimis p. 75 C. ss. Recordationis vocabulo significavit PLATO eam ipsam actionem mentis interiorem, quam *intuitionem intellectualem* hodie appellant, qua idea ejus, quod revera semperque est, percipitur.

ee) Interrogare, ἐρωτᾶν, est nempe etiam disserere interrogando & respondendo. Vid. WYTTENBACH. ad PLATONIS *Phædon.* p. 188. Cf. Ejusd. Disp. huic dialogo præmissam p. XVIII.

ff) Hanc secundum PLATONEM esse Deum ipsum, & animorum itaque humanorum cum Deo esse communionem quandam, pronuntiarunt Platonici recentiores, quorum sententiam amplecti videntur etiam TENNEMANN. *Syst. d. platon. Philos.* 1. p. 245, DE GEER l. c. p. 82. Sed locum in hanc rem allatum Libri VI. de Rep. p. 506 A ss. de Deo non agere ostendit STALLBAUMIUS l. c. p. LXXXVII ss. Cf. Eund. p. XXXIV.

chritudine, symmetria & veritate constantis gg), quod vero, cum animæ ea pars, quæ rationis est experta bb), jucundi desiderio, nunquam penitus extirpando ii), teneatur, merum & genuinum expetere non possumus. Philosophia itaque refertur ad eum finem, ut, servata harmonia, sensus imperio animi subjiciantur kk). Quare pri-

maria

gg) PLATON *Phileb.* p. 65 A (p. 222 STALLB.): Οὐκοῦν εἰ μὴ μιᾶ δυνάμειδ' ἰδέα τὸ ἀγαθὸν θηρεῦσαι, ζῶν τρισὶ λαβόντες, κάλλει καὶ ἑυμετρίας καὶ ἀληθείας, λέγωμεν ὡς τοῦτο οἶον ἐν ὁρθότατ' ἀν' αἰτιασαίμεθ' ἀν' τῶν ἐν τῇ ἑυμμίξει, καὶ διὰ τοῦτο, ὡς ἀγαθὸν ὄν, τοιαύτην αὐτὴν γεγονέναι.

hh) Animam in duas partes divisit PLATO. Cf. CAMERARIUM ad XENOPH. *Cyrop.* VI. 1. 41, DE GEER l. c. pp. 87, 97 s.

ii) Corpus est animi carcer: sed vincula, quæ Deus homini injecit, rumpere non licet; quare etiam occidere se ipsum nefas est. Mortem tamen semper commentari debet sapiens, sicque animum purgare, & a communiōe corporis, quantum fieri possit, solvere. Cf. TENNEMANN. l. c. p. 215, WYTTENBACH. ad PLATONIS *Phædon.* pp. 130, 139, 142, 172, 335 s.

kk) Ipsam virtutem & sapientiam contineri quasi musicæ concentu, subinde significat PLATO. (Vid. loca a WYTTENBACHIO l. c. p. 127 laudata). Quare nec voluptas nec sapientia solæ, sed vita ex utraque mixta, in qua tamen imperare debet sapientia, summum bonum hominis est. Vid. PLATONIS *Philebus* p. 21 E ss. (p. 52 ss. STALLB.), TENNEMANNUM l. c. 1. pp. 217 — 221. Cf, si placet, GIPHANII Annot. ad ARISTOTELIS *Ethic. Nicomach.* VII. 2 (ed. ZELLI Vol. II., Heidelb. 1820, p. 301) & ARISTOTELEM ipsum ib. X. 2. Procul itaque a severitate illa, in

maria ejus partes sunt doctrina morum &, quæ cum ea conspirat, disciplina politica, nihil aliud propositum sibi habens, nisi ut animi & corporis vires singulorum hominum recte excolantur & temperentur ll).

Brevem hic habemus adumbrationem initiorum, unde doctrina morum orta, concreta & formata est, placitorumque, quibus PLATO primus, ut morum præcepta in unum quoddam systema redigi possent, effecit. Cujus periculum faciendum esse putabamus, quoniam dialogus

B 2

PLA-

quam recentiori ævo immortalis KANTIUS abiit, distitisse disciplinam PLATONIS, facile patet.

ll) Cf. CICER. *de Off.* 1. 43, TENNEMANN. l. c. 1. p. V, pp. 211, 244 e. s. p., *Platon's Republik übersetzt u. erläutert von FÄRSE* p. XI. s., DE GEER l. c. p. 143 ss., p. 165, TEGNERI *Progr. de Platone artem poëticam improbante*, Londini Gothorum, 1820, fol. 4 extr., FR. KÖPPEN *Politik nach Platonischen Grundsätzen* (Lips. 1818) p. 13 & passim. Id. ib. p. 79: Ursprünglich ist der christliche Gesichtspunkt mit dem Platonischen einer und derselbe, nämlich höchste Tugend, innere sittliche Harmonie der freyen Geister, als Quelle lobenswerther Thaten und des wahren Wohles der Menschheit. Nur wird sie bezogen auf ein Reich Gottes, auf eine unsichtbare Herrschaft, und die sichtbaren Einrichtungen der Völker und Staaten werden dabey so sehr beseitigt, dass selbst in ihrem verdorbensten Zustande ein Reich Gottes anbrechen und zunehmen kann. Den Kindern der Welt und ihrem Haupt, dem Teufel, bleibt das Ihrige, die dann herumwandern und Sinnendinge ordnen mögen, wenn nur die Kinder Gottes das Ihre thun, und bösen Anläufen widerstehen.

PLATONIS, qui *Protagoras* inscribitur, frequenter sparsa, sed adhucdum occæcata continet semina disciplinæ postea procreatæ & evolutæ, uti nec ironia in eo obvia recte intelligi potest, nisi quæ alibi serio & apertius statuerit PLATO, respexeris.

Finis, ad quem imprimis spectare debeat sapientiæ studium, erat quidem jam a SOCRATE designatus. Sed quæcunque hic de moribus diseruerat, ea ad boni & honesti sensum retulerat. Sophistas, virtuti interitum minitantes, castigaverat, argutasque disputationes eorum nihil momenti habere ostenderat ad vitam recte & sapienter instituendam. Sed ut opiniones ab iis sparsæ extirparentur, dissensoque de principiis virtutis penitus tolleretur, altius investigandæ erant causæ & rationes, quibus hæc contineatur. Quem ad finem opus erat primum, errorem principalem Sophistarum, quod cognitionem, e rebus earumque usu haustam, cum notionibus ex animi humani æternis legibus petitis confunderent, ob oculos ponere; porro quasi conspectum quendam exhibere captiuncularum, quibus se discipulosque suos irretiebant veritatemque obscurabant; aliam denique diserendi viam monstrare, qua in mentis humanæ latebras & recessus penetrare notionisque excelsiores elicere liceret. Quo fere consilio compositi esse videntur cum plures alii libri PLATONIS, tum dialogus, qui a PROTAGORA nomen traxit.

Falsæ enim est opinio, cujus tamen antiquitatem inscriptio dialogi secundaria, *Σοφισταί*, indicare videtur, PLATONEM nihil aliud in eo spectasse, quam ut his juventutis corruptoribus generatim illuderet, moresve, ingenia & decreta eorum univèrse describeret. Quod primum ad inscriptionem istam attinet, eam, ut ceteros secundarios sermonum Platoniorum titulos, adventitiam esse librari-

riorumque & grammaticorum præposteræ sedulitati originem suam debere, dubio jam carere videtur; quare etiam ab editoribus PLATONIS recentissimis ejecti sunt *mm*). Præterea simpliciter *Protagora* nomine hunc dialogum laudant cum plures veterum scriptorum, tum sapius PRISCIANUS *nn*). Eo conscribendo PLATONEM revera aliud spectavisse, quam ut vage disiectis cavillationibus Sophistas carperet, inde luculentissime patere nobis videtur, quod vel nusquam memorantur, vel leviter solum & quasi obiter perstringuntur sententiæ principes, alibi Protagoreis adscriptæ, quales sunt, neminem τὸ μὴ ὄν fallaque omnino dicere posse *oo*): quod cuique videatur, id ei, cui videatur, esse *pp*): omnium itaque rerum mensuram

B 3

esse

mm) Cf. SCHLEIERMACHER I. c. p. 55, WOLFIUS *Zu Platons Phædon* (Berol. 1811) p. 6 extr., STALLBAUMIUS I. c. p. XXXIII. Istos titulos auctoritate apud veteres caruisse, patet etiam ex OLYMPIODORI *Scholiis in Gorgiam*, ubi de argumento ejus sic disserit: Ὁ δὲ σκοπὸς ἄλλος ἄλλοις ἔδοξεν εἶναι. Οἱ μὲν γὰρ φασίν, ὅτι σκοπὸς αὐτῶ, περὶ ἠητορικῆς διαλεχθῆναι, καὶ ἐπιγράφοισι Γοργίας ἢ περὶ Ῥητορικῆς. Κακῶς δὲ. Οὗτοι γὰρ ἀπὸ μέρους τὸ ὅλον χαρακτηρίζουσιν. Ἐπειδὴ γὰρ Γοργία διελέχθη περὶ ἠητορικῆς, ἐκ τούτου τὸν σκοπὸν ἐποίησαντο. Καὶ τοὶ οὐδὲ πολλοὶ εἰσὶν οἱ τοιαῦτοι λόγοι (e Cod. Reg. Bibl. Paris. Ms. 1822).

nn) Lib. V. p. 667 s., VI. pp. 693, 706, VIII. p. 803, XVIII. pp. 1168, 1177, 1212 ed. PUTSCH.

oo) Vid. HEINDORF. ad *Cratylum* (Berol. 1806) p. 9 s. et ad *Sophistam* p. 380.

pp) Vid. *Theætetet*, p. 405 ed. HEIND. (Berol. 1805); quem et. ad *Phædon*, p. 150.

RICLES, quem Ol. 87, 4 mortuum esse constat, tanquam vivus adhuc commemoretur *xx*), sed etiam sermone interfuisse narrentur *a*) filii sui, quorum uterque ante patrem, Ol. 87, 3, pestilentia absumtus est *b*). Quo nomine historiae fidem a PLATONE neglectam arguit ATHENÆUS.

Secundum hunc nempe PLATO in hoc sermone induxit homines, qui vix una Athenis esse potuerint. In qua quaestione tractanda etiam si CASAUBONUS ipse, ATHENÆUM rectam & certam methodum iniisse, censuerit *c*), & SCHLEIERMACHER alias ejusdem generis monstraverit, temporis, quo habitus fuerit sermo, definiendi, difficultates, quas nunquam commode sublatum iri, judicat quoque HEINDORFIUS *d*), cui assentitur doctissimus FrancoGallus LETRONNE in Diario Eruditorum (*Journal des Savans*) a. 1820 p. 678 *e*), earum tamen extenuandarum periculum

---

epistola ad VARRONEM, *Academicis Quaestionibus* praemissa.
Cf. GARNIER in *Mémoires de l'Acad. des Inscr. et des Belles Lettres* T. XXXII, p. 139.

xx) Pag. 320 A.

a) Pag. 315 A. Cf. HEINDORF. p. 467.

b) De his cf. loca ab HEINDORFIO p. 481 citata, *Schol. in Plat.* pp. 73, 139 RUHNK., OLYMPIODORUS in *Platonis Alcibiadem Priorem* p. 139.

c) *Animadverss. in Athen.* T. III, p. 238 SCHWEIGH.

d) Ad hunc dialogum p. 467.

e) Hic obiter inter alia animadvertit, in *Scholiis in Plat.* RUHNKEN. p. 185 (legendum 195) mendose de PROTAGORA dici: ἐτελεύτησε ναυαγῆσας ἐτῶν σί, pro ἐτῶν ὁ, ut e coëdicibus mss. Parisiensibus, unde hæc post mortem demum